

**ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ "НАЦИОНАЛНИ ПАРК ЂЕРДАН"
ДОЊИ МИЛАНОВАЦ**

**ГОДИШЊИ ПЛАН ГАЗДОВАЊА ШУМАМА
СОПСТВЕНИКА НА ПОДРУЧЈУ ОПШТИНЕ КЛАДОВО У 2013. ГОДИНИ**

Доњи Милановац, новембар 2012. године

Према одредбама Члана 71. став 1. Закона о шумама ("Службени гласник РС број 30/10), Јавно предузеће "Национални парк Ђердап", Доњи Милановац, доноси

ГОДИШЊИ ПЛАН ГАЗДОВАЊА ШУМАМА СОПСТВЕНИКА НА ПОДРУЧЈУ ОПШТИНЕ КЛАДОВО У 2013. ГОДИНИ

УВОД

Шуме и шумско земљиште у приватној својини у општини Кладово, на подручју Националног парка Ђердап, простиру се на површини 3 003 ха. Ове шуме простиру се у залеђу Дунава изнад места Текија, Сип, Давидовац и Манастирица и око Петровог села. Шумски посед је релативно уситњен, што има велики утицај на организацију газдовања овим шумама.

ГЕОЛОШКА ПОДЛОГА И ЗЕМЉИШТЕ

Подручје Националног парка Ђердап у геолошком погледу је веома разнолико, тако да су заступљене све геолошке формације супстрата. Преовладава кречњачка подлога са смеђим земљиштима која су плитка до средње дубока. Влажност земљишта је средња уз источну границу подручја, у осталом делу земљиште је претежно суво. Разноликост геолошке подлоге и типа земљишта условила је развој одређеног типа биљног покривача.

БИЉНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ

На овом подручју констатоване су следеће биљне заједнице-типови шума:

- брдске букове шуме
- шуме китњака и граба
- шуме сладуна и цера
- шибљаци белог јасена и граба

У шумама високог узгојног облика најзаступљеније врсте дрвећа су буква и китљак, а у састојинама изданачког порекла поред букве и китњака, заступљени су сладун, цер и граб.

СТАЊЕ ШУМА СОПСТВЕНИКА

Стање по површини по катастарским општинама:

Табела 1.

Ред бр.	Катастарска општина	Површина (ха)
1.	Текија	217
2.	Сип	325
3.	Давидовац	195
4.	Петрово село	1.660
5.	Манастирица	606
Општина Кладово		3.003

Све шуме сопственика обухваћене су другим степеном заштите.

Стање по запремини и запреминском прирасту

Просечне вредности запремине и запреминског прираста далеко су ниже у шумама сопственика, него у државним шумама. У КО Петрово село, где су више заступљене високе, очуваније састојине, забележена је и већа вредност запремине и прираста. Општина Кладово у шумама сопственика на подручју Националног парка у запремини учествује са 23% а у запреминском прирасту са 21,6%. Укупна запремина износи 173.393 м³, просечна запремина је 104 м³/ха док укупан запремински прираст износи 3.153 м3, односно у просеку 1,89 м³/ха .

Стање по пореклу и очуваности

Највећи део шума спада у изданачке, деградиране састојине букве, храста и багрема (97,8%), а мањи део припада високим шумама букве и храста (2,2%). Деградиране састојине су највише присутне у КО Манастирица.

Табела 2.

Ред бр.	Катастарска општина	Високе састојине (ха)	Изданачке састојине (ха)	Укупно (ха)
1	Текија	4,77	212,23	217
2	Сип	7,15	317,85	325
3	Давидовац	4,29	190,71	195
4	Петрово село	36,52	1623,48	1.660
5	Манастирица	13,33	592,66	606
Општина Кладово		66,06	2.936,94	3.003

Стање по мешовитости и старости

На подручју општине Кладово заступљене су углавном мешовите састојине букве, китњака, граба, цера и других лишћара.

Старост састојина је углавном 30-50 година, а мањим делом су заступљене дозревајуће састојине.

Табела 3.

Ред бр.	Катастарска општина	Чисте састојине (ха)	Мешовите састојине (ха)	Укупно (ха)
---------	---------------------	----------------------	-------------------------	-------------

1	Текија	106	111	217
2	Сип	158	167	325
3	Давидовац	95	100	195
4	Петрово село	810	850	1.660
5	Манастирица	295	311	606
	Општина Кладово	1.464	1.539	3.003

Стање по врсти дрвећа

Према подацима из Опште основе за газдовање шумама Националног парка Ђердап процентуално учешће по врстама је такво да је најзаступљенији китњак са 48,6%, и буква са 36,2%, док све остале врсте су скупа заступљене са 15,2%.

Табела 4.

Р.бр.	Врста дрвећа	Запремина		Запремински прираст	
		м ³	%	м ³	%
1	китњак	84.269	48,6	1.534	48,6
2	буква	62.768	36,2	1.142	36,2
3	граб	7.803	4,5	142	4,5
4	цер	6.069	3,5	111	3,5
5	сладун	5.722	3,3	104	3,3
6	багрем	4.335	2,5	79	2,5
7	јасен	694	0,4	126	0,4
8	отл	694	0,4	126	0,4
9	липа	694	0,4	126	0,4
10	јасика	173	0,1	3	0,1
11	клен	173	0,1	3	0,1
	укупно	173.393	100,00	3.156	100,00

Здравствено стање шума сопственика

Здравственог стања ових шума је осредње. Мање су површине квалитетних шума доброг здравственог стања а веће површине заузимају шуме лошијег здравственог стања, са појавом сушења, углавном храста.

ЦИЉЕВИ ГАЗДОВАЊА ШУМАМА

Општи и посебни циљеви газдовања

Циљеви газдовања шумама, дугорочни и краткорочни, односно општи и посебни утврђени су општом основом газдовања шумама Националног парка Ђердап.

Општи циљ газдовања шумама је очување, заштита и унапређење простора и потенцијала парка ради обезбеђења што рационалнијег кориштења његових укупних вредности а тиме и животне средине у целини. Општи циљ подразумева и очување у што природнијем стању репрезентативних примерака биотичких заједница, генетичких ресурса и врста и одржавање еколошке стабилности и диверзитета.

Посебни циљеви газдовања шумама дефинисани су полазећи од општег циља и затеченог стања шума и они су заштита биодиверзитета, заштита и унапређење природних споменика, заштита и очување законом заштићених ретких врста флоре и фауне, противерозиона заштита земљишта, заштита изворишта вода и водотокова.

Овим шумама има се газдовати тако да се обезбеде производња дрвета не угрожавајући претходне циљеве.

Мере за постизање општих и посебних циљева

Мере за постизање циљева газдовања обухваћене су у оквиру две основне категорије: узгојне и уређајне природе.

Мере узгојне природе

Избор типа гајења : основни узгојни облик коме треба тежити је висока шума, те ће се постепено вршити замена затеченог узгојног облика (шуме изданачког порекла).

Избор структурних облика: структура једнодобних шума за храстове састојине, за састојине букве једнодобна или разnodобна структура

Избор врсте дрвећа: ограничен забраном уношења страних врста, основне врсте су аутохтоне врсте лишћара које се сада налазе у чистим или мешовитим састојинама.

Избор начина неге : условљен је затеченим стањем састојина и то су прореде са карактеристикама санитарне сече.

Мере уређајне природе

Одређивање опходње: опходња од 80 година – односи се на квалитетне, склопљене, очуване изданачке састојине доброг здравственог стања које је због тога могуће превести у високи узгојни облик. У изданачким шумама лошег квалитета може се ићи на краће опходње у складу са утврђеним општим конверзионим раздобљем.

Одређивање подмладног раздобља : 10 - 20 година.

Одређивање дужина трајања конверзионог раздобља: орјентационо конверзионо раздобље може бити 80 година.

ПЛАН ИСКОРИШЋАВАЊА ШУМА

До израде основе и доношења Програма газдовања шумама сопственика, газдује се на основу годишњих планова газдовања. Годишњи план сече шума садржи податке о шумама, место, катастарску општину, степен искоришћавања, време сече, врсте сече и начин одабирања стабала.

У спровођењу годишњег плана газдовања шумама, сопственици шума обавезни су да се придржавају одредби Закона о шумама. Одабирање стабала за сечу мора се вршити у складу са циљем газдовања шумама и начином како је регулисано Правилником о начину и времену вршења дознаке, додељивању, облику и садржини дозначног жига и жига за шумску кривицу, обрасцу дозначне књиге, односно књиге шумске кривице, као и о условима и начину сече у шумама (Сл.гласник РС 65/11).

Након извршених сеча, сопственик шуме је обавезан да на прописан начин спроведе шумски ред.

Приликом израде планова сеча, код претходног приноса, при одређивању висине етата, водило се рачуна о стању очуваности шума:

- у очуваним шумама висина етата износи ----- 1,5 - 2,5 м³/ха
- у лошим састојинама висина етата износи ----- 0,5 - 1,0 м³/ха

Главни принос ће се остваривати у зрелим, багремовим састојинама, чистом сечом.

Дознаку из плана сеча за подручје општине Кладово вршиће особа стручно оспособљена за овај вид оперативног рада. Сеча дозначене дрвне масе по катастарским општинама може се вршити у периоду 01.10-31.03., кад су у питању оплодне сече, и целе године када се раде прореде.

На подручју општине Кладово, у пет катастарских општина сечиви етат износи 3100 м3 годишње.

При одређивању етата, водило се рачуна о површини и постојећој дрвној маси, годишњем прирасту, квалитету и очуваности шума, те зони заштите у складу са Просторним планом Националног парка Ђердап.

ГОДИШЊИ ПЛАН СЕЧЕ ШУМА- ПРЕТХОДНИ ПРИНОС

Табела 5.

Р. б р.	К. О.	Опис шуме	Површина у ха		Укуп м ³	Тех м ³	Огрев м ³	Отпад м ³
			Укуп	1 год				
1.	Текија	Подједнако су заступљене изданаčke и високе шуме букве и храста, местимично деградиране. Подлога је кречњак, земљиште плитко. Надморска висина 90-350 м Експозиција југозападна и северозападна.	217	21,7	150		120	30
2.	Сип	Углавном изданаčke шуме храста, разређеног склопа и лоше структуре. Земљиште је плитко на кречњаку, над. Висина 100-450 м. Експозиција југоисточна и североисточна.	325	3,25	150		120	30
3.	Давидовац	Врло лоше изданаčke шуме, присутан процес деградације, земљиште плитко, над. Висина 90-300м, експозиција североисток	195	1,95	50		40	10
4.	Петрово село	Углавном високе шуме букве, понешто изданаčkih шума букве и храста. Шуме букве су доброг квалитета, местимично врло очуване. Састојине ближе саобраћајницама интензивније сечене и разређен им је склоп. Земљиште је средње дубоко, надморска висина 200-500м, присутне су све експозиције.	1.660	166,0	2.500	200	2.000	300
5.	Манастир ица	Претежно изданаčke шуме храста, осредњег квалитета, земљиште плитко, надморска висина 200-400м, експозиција источна и североисточна.	606	60,6	250		200	50
У К У П Н О:			3.003	300,3	3.100	200	2480	420

Време сече

Време сече: за опходне сече период 01.10.-31.03. (зимска сеча), а прореде током целе године.

Планирана количина сече за сваку катастарску општину биће разврстана на сопственике шума, у висини која обезбеђује стање шума и узгојне потребе, с тим да укупан етат не прелази планирани обим за сваку катастарску општину.

Заинтересовани власници шума пријављују се руководиоцу ревира или одговорном раднику, именованом за тај део посла. Пријаве се подnose на обрасцу Законом прописаном, уз строго поштовање рока.

Дознаку стабала вршиће стручно оспособљени и овлашћени радници "Националног парка Ђердап".

Сви планирани радови на искоришћавању шума морају бити завршени у предвиђеним роковима. Одабирање и обележавање стабала за сечу вршиће се у складу са Правилником о начину и времену вршења дознаке, додељивању, облику и садржини дозначног жига и жига за шумску кривицу, обрасцу дозначне књиге, односно књиге шумске кривице, као и о условима и начину сече у шумама (Сл.гласник РС 65/11). Евидентирање дознаке врши се у дозначне књиге које се воде за сваку катастарску општину посебно.

Сопственици шума су дужни да после сече заведу шумски ред и у свему се придржавају одредби Правилника о шумском реду (Сл.гласник РС 38/11).

Одабирање и обележавање стабала за сечу

Одабирање стабала за сечу је одговорна радња, од које у највећој мери зависи будући развој састојине, односно остварење максималне продуктивности састојина по количини и квалитету. При одабирању стабала за сечу, морају се имати у виду узгојни циљеви, који се морају остварити у свакој састојини.

Одабирање стабала за сечу прилагођавати према станишним и састојинским приликама. Најважнији моменти које треба имати у виду при одабирању стабала за сечу у једној састојини су следећи:

- омогућити подмлађивање
- обезбедити акумулацију прираста,
- постићи и одржати квалитетну структуру састојине.

Обележавање стабала за сечу врши се стаблимично и површински.

Стаблимично обележавање стабала за сечу врши се утискивањем дозначног жига на затес у прсној висини и на приданку стабла. Површинско обележавање стабала за сечу врши се обележавањем граничне линије површине шуме предвиђене за чисту сечу утискивањем дозначног жига на приданку и на прсној висини стабла на граничној линији, која се укључује у површину за чисту сечу.

Сеча стабала може да се врши само након извршене дознаке. Дознака се врши појединачно за сваку катастарску парцелу и врши се у време трајања вегетације.

У шумама сопственика, дознака се врши само ако сопственик пружи доказ о власништву и на лицу места покаже границе своје шуме. Пре вршења дознаке стручно лице Националног парка Ђердап је дужно да сопственику шуме пружи одговарајуће стручне савете. Дознака у шумама сопственика се врши само уз присуство сопственика или лица које он овласти.

Подаци о извршеном обележавању стабала за сечу уписују се у прописане дозначне књиге. Први примерак дозначног листа налази се код сопственика шуме - физичког лица, а други примерак остаје у књизи.

ПЛАН ГАЈЕЊА ШУМА

Планирани радови на гајењу шума у свакој Катастарској општини распоредиће се на сопственике, у зависности од узгојних потреба шума, а на основу извршених увиђаја теренског особља на терену (пошумљавање опожарених површина, као и оних површина где су извршене бесправне сече и крчевине). Део шумско узгојних радова извршиће сопственици шума по налогу инспекцијских органа, у количини и на начин како буде диктирало стање на терену. Радови на гајењу шума сопственика пријављују се Управи "Националног парка Ђердап", до 01.10. текуће године, за наредну годину.

Ј.П."Национални парк Ђердап" ће по захтеву сопственика, од Управе за шуме требовати потребан број садница и уступити их сопственицима за попуњавање и пошумљавање чистина.

Табела 6.

Р бр	К.О.	Опис шума	Опис рада	Површ. у ха	Врста сад. мат.	Колич. сад. мат.
1.	Текија	Подједнако заступљене високе и изданаčke шуме букве и храста местимично су деградиране. Подлога је кречњак земљиште плитко. Надморска висина 90-350 м. Експозиција југозападна и северозападна.	прореда пошумљавање пожаришта	5.00 1.00	 храст буква	 1000 1500
2.	Сип	Углавном изданаčke шуме храста, разређеног склопа и лоше структуре. Земљиште је плитко на кречњаку, надморска висина 100 – 450 м. Експозиција југоисточна и североисточна.	прореда	20.00		
3.	Давидовац	Врло лоше изданаčke шуме, присутан процес деградације, земљиште плитко, над. Висина 90-300м, експоз. североисточна.	прореда	15.00		
4.	Петрово село	Углавном високе шуме букве, понешто изданаčkih шума букве и храста. Шуме букве су доброг квалитета, местимично врло очуване. Земљиште је средње дубоко, надморска висина 200-500м, присутне су све експозиције.	прореда пошумљавање пожаришта	200.00 1.00	буква храст плем. лишћари	 2500
5.	Манастир ица	Претежно изданаčke шуме храста, осредњег квалитета, земљиште плитко, надморска висина 200-400м, експозиција источна и североисточна.	прореда пошумљавање пожаришта	30.00 1.00	 Храст	 2500
		Рекапитулација	Пошумљ.пож	3,00	Саднице	7 500
		Рекапитулација	Прореде	270,00		

ПЛАН ЗАШТИТЕ ШУМА

Посебно ће се у току 2013. године у шумама сопственика спроводити мере заштите шума од бесправних сеча, пожара и биљних болести и штеточина, о чему ће бригу водити чувари шума и стручна служба Националног парка Ђердап.

У јесен 2012. године су примећена легла губара и очекиван је средњи до врло јак напад по катастарским општинама. Неопходно је да сопственици на својим парцелама предузму мере механичког уклањања јајних легала и о свему обавесте управу Националног парка.

Треба обратити пажњу и на ране дефолијаторе храста (храстов савијач, велики и мали марзовац). Приликом слања зимских гранчица из државних шума на анализу на Институт за шумарство, послати узорке из шума сопственика и ако се предвиди пренамножење ових дефолијатора планирати начине за њихово сузбијање.

Ради одржавања оптималног здравственог стања шума, сопственик шума најмање једном годишње врши преглед шуме у којој се не обавља редовна сеча у току године и по претходно извршеној дознаци стабала, уклања сва сува и полусува стабла или њихове делове из шуме.

Сопственик је дужан да спроводи мере заштите шума, да штити шуме и шумска земљишта од деградације и ерозије, да извршава планове газдовања шумама и да спроводи остале мере које су прописане Законом о шумама (Сл.гласник РС 30/10).

План израдио:
Александар Србуловић, дипл.инж.шум
